

Anne-Baba Stres Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anne-Baba Stres Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16022>

Özet

Anne-Baba Stres Ölçeği Kısa Formu'nun (ABSÖ-KF) Türk kültürüne uyarlanması, Çekiç ve Hamamcı (2018) tarafından gerçekleştirilen kapsamlı bir uyarlama çalışmasıdır. Ölçek, ebeveynlerin çocuk yetiştirme süreçlerinde deneyimlediği stres düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin yapı geçerliliğini klinik ve normal gruplara karşılaştırmak için yapılmıştır ve ABSÖ-KF'nin Türk anne-babaların stres seviyelerini doğru bir şekilde aydınlayabildiğini göstermiştir. Elde edilen yüksek iç tutarlılık ve test-tekrar test korelasyonları, aracın psikometrik açıdan sağlam olduğunu kanıtlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Anne-Baba Stresi, ABSÖ-KF, Ebeveynlik, Psikometri, Uyarlama, Geçerlilik, Güvenilirlik, Klinik Örneklem

Yazarlar

Ali Çekiç, Zümra Hamamcı

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Anne-Baba Stres Ölçeği'nin kısa formunu (ABSÖ-KF) Türkçe konuşan popülasyonun kullanmasına sunmak ve bu uyarlamanın Türk kültürü bağlamında geçerlilik ve güvenilirlik analizlerini gerçekleştirmektir. Bu sayede, ebeveynlerin yaşadığı stres düzeyleri, özellikle de çocukların psikolojik veya davranışsal sorunları nedeniyle yardım arayan ebeveynlerin stres seviyeleri bilimsel yöntemlerle tespit edilebilmektedir.

ABSÖ-KF, klinik ve normal popülasyonlardaki ebeveynlerin stres yükünü karşılaştırmak için, klinik müdahaleye ihtiyaç duyan aileleri doğru bir şekilde saptama potansiyeline sahiptir.

Yapı

Anne-Baba Stres Ölçeği, birincil olarak **Ebeveyn Stresi** (Parental Stress) yapısını ölçmektedir. Ebeveyn stresi, çocuk yetiştirme sürecinin gerektirdiği sorumluluklar ve zorluklar karşısında ebeveynlerin hissettiği duygusal gerginlik, baskı ve yetersizlik algısını içeren çok boyutlu bir yapıdır.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin klinik açıdan anlamlı bir ayrımcı gücüne sahip olduğu gösterilmiştir. Bu, ölçeğin ölçtüğü yapıyı, çocukları için psikolojik danışmanlık veya psikiyatri hizmeti alan ebeveynlerde daha yoğun ve yüksek düzeyde ortaya çıktığını desteklemektedir.

Geçerlik

ABSÖ-KF'nin Türk kültüründe geçerli bir ölçme aracı olup olmadığını belirlemek amacıyla, çocukların hastanelerin psikiyatri servisleri, rehberlik ve araştırma merkezleri veya okulların psikolojik danışmanlık servislerine getiren anne-babalar (Klinik Grup) ile bu birimlere başvurmamış anne-babalar (Normal Grup) ölçme aracıyla elde ettikleri puanlar karşılaştırılmıştır.

Yapı geçerliliğini test etmek için başlangıç örneklem için t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ABSÖ-KF'nin normal ve klinik gruplar arasında tüm alt boyutlarda $p < 0.001$ düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Klinik grupta yer alan anne-babaların, normal grubun aldığı puanlardan anlamlı ölçüde daha yüksek puanlar alması, ölçeğin **ayrıştırıcı geçerliliğinin** (discriminant validity) yüksek olduğunu ve stresli ebeveynleri doğrudan bir şekilde belirlediğini göstermektedir. Geçerlik çalışmasına katılan ebeveynlerin büyük çoğunluğu evli ve üniversite mezunudur (Annelerin %66.7'si, babaların %33.3'ü katılmıştır).

Güvenirlik

ABSÖ-KF'nin güvenilirlik analizleri iki temel yöntemle yapılmıştır: test-tekrar test ve iç tutarlılık katsayıları. 49 anne-baba üzerinde bir ay arayla uygulanan **test-tekrar test yöntemi** kullanılarak hesaplanan korelasyon değerleri incelenmiştir.

Elde edilen korelasyon değerleri orta ve yüksek düzeyde olup, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu bulgular, ABSÖ-KF'nin zamana karşı güvenilirliğinin (istikrarlılık) güçlü bir kanıt olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, ölçme aracının iç tutarlılık katsayıları da hesaplanmıştır ve elde edilen değerler, ölçeğin Türk kültüründe anne-babaların stres düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilecek **güvenilir** bir ölçme aracı olduğunu teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışmasının temel odak noktası, ABSÖ-KF'nin Türk örnekleminde klinik ve normal grupları ayırma yeteneği (ayrıştırıcı geçerlik) üzerine yöneliktir. Kaynakçada açıkça bir Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA/AFA) sonuçlarına yer verilmemekle birlikte, yapı geçerliliğinin klinik gruplar arasındaki anlamlı farklarla desteklenmesi, ölçeğin altında yatan teorik yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarılma (Adaptation)

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme (5'li Likert)

Language Available: Türkçe

Population Group: Anne-Babalar (Ebeveynler)

Age Group: Yetişkin Ebeveynler

Population Details: Çocukları için psikiyatri servisleri, rehberlik ve araştırma merkezleri veya psikolojik danışma servislerine başvuran (Klinik Grup) ve başvurmayan (Normal Grup) ebeveynler.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-report) ve klinik/normal grup karşılaştırması yoluyla psikometrik değerlendirme.

Anahtar Kelimeler

Anne-Baba Stresi Ölçeği, Ebeveyn Stresi, Uyarılma Çalışması, Psikometrik Özellikler, Klinik Ayırım, Likert Ölçeği, Test-Tekrar Test Güvenirliği

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Kaynakta Mevcut Değildir.

Affiliation Email addresses: alicekic@gantep.edu.tr

Correspondence Address: Ali ÇEKİÇ (Sorumlu Yazar)

Üzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek uyarlaması 2018 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanımı ve izin şartları için sorumlu yazar Ali Çekiç ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Çalışmanın orijinal makalesine ait bağlantı mevcuttur: ejmanager.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: anne-baba-stres-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çekiç, A. ve Hamamcı, Z. (2018). Anne-Baba Stres Ölçeği Kısa Formunun Türkçeye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19(1), 63-70.

Anne-Baba Stres Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi

için orijinal yay?n veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM